

Ludmila Silinenko

Teacher-organizer

Lyceum № 9 of the Pokrovskaya city council of the Dnipropetrovsk region
Pokrov, Ukraine

**EDUCATIONAL POTENTIAL OF UKRAINIAN FAMILY AND
HOUSEHOLD TRADITIONS IN FORMING THE MORAL AND SPIRITUAL
VALUES OF YOUTH**

Keywords: education, spirituality, morality, personality, family, traditions.

Торкіна Катерина Максимівна

здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії (поза аспірантурою),
завідувач відділу освітньо-наукової підготовки
КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»
м. Одеса, Україна

<https://orcid.org/0009-0001-3386-5364>

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=UqVTQTUAAAAJ&hl=uk&authuser=1>

**РОЗВИТОК НАВИЧОК КОМАНДНОЇ ВЗАЄМОДІЇ
СТАРШОКЛАСНИКІВ ЗАСОБАМИ
ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Ключові слова: інтерактивний, інтерактивні технології, командна взаємодія, розвиток навичок командної взаємодії старшокласників, старшокласники, технологія.

Сучасна освіта вимагає нових підходів до організації освітнього процесу, що забезпечують не лише передачу знань, але й розвиток ключових життєвих навичок, серед яких важливе місце займає вміння працювати в команді. Інтерактивні технології сприяють пошуківленню освітнього процесу, роблячи його динамічним і привабливим, ґрунтуючись на активній командній взаємодії та особистісній залученості як педагогів, так і здобувачів освіти. Такий підхід дозволяє перенести акцент з простого засвоєння знань на розвиток мислення і практичної діяльності здобувачів освіти. Водночас інтерактивність стає важливим інструментом педагогічної діяльності. У сучасних умовах педагог має не лише передавати базові знання, а й створювати середовище, що сприяє самостійному навчанню та розвитку особистості здобувача освіти. Інтерактивні технології навчання та виховання відкривають широкі можливості для розвитку навичок командної взаємодії старшокласників.

Застосування інтерактивних технологій в освітній процес вивчають зарубіжні дослідники (С.Е. Hughes, С.В. Stapleton (США), L. Morgado (Португалія), Kim JL Nevelsteen (Швеція) та інші), а також українські науковці такі як: В. Боса, О. Буров, О. Гриб'юк, О. Ковальчук, Є. Крюкова, С. Литвинова, О. Пінчук, О. Соколюк, Н. Сороко та інші.

Для розуміння сутності інтерактивних технологій варто розглянути поняття «технологія» та «інтерактивний».

Технологія – грецьке слово за походженням (techné – мистецтво), «ремесло», «наука», logos – «поняття», «вчення») – форма реалізації людського інтелекту, сфокусованого на розв’язанні суттєвих проблем буття. У словниках іншомовних слів: технологія – «сукупність знань про способи й засоби здійснення виробничих процесів» [4].

Тривалий час термін «технологія» залишався за межами понятійного апарату педагогіки, належав до технократичної мови. Хоча його буквально значення («вчення про майстерність») не суперечить завданням педагогіки: опису, поясненню, прогнозуванню, проектуванню педагогічних процесів тощо [4].

Термін «інтерактивний» походить від англійських слів «interact» (взаємний) та «act» (діяти). Таким чином, інтерактивний вказує на можливість взаємодії через бесіду чи діалог – чи то з комп’ютером, чи то з іншими особами. Інтерактивне навчання є процесом навчання, що відбувається в умовах постійної активної взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу [8, с. 191].

Характеризуючи особливості інтерактивних технологій навчання Н. Волкова розглядає їх як комплекс методів, інструментів та організаційних форм, які стимулюють активний обмін і взаємодію між учасниками освітнього процесу. Вони на думку дослідниці, ґрунтуються на принципах співпраці та співтворчості з метою досягнення конкретних навчальних цілей [2, с. 14].

Зауважимо, що в сучасних умовах модернізації освіти використання інтерактивних технологій, інформаційно-комунікаційних технологій та електронних навчальних платформ стало, на думку К. Ніколенко, Ю. Корнейко, та О. Добростан, базовими інструментами дистанційного та мобільного навчання [5, с. 14].

Застосування інтерактивних методів навчання, таких як проєктна діяльність, ігрові технології та дискусії, сприяє розвитку навичок співпраці та критичного мислення. Використання сучасних технологій, зокрема онлайн-платформ та віртуальних лабораторій, забезпечує ефективну співпрацю учнів, незалежно від їхнього місцезнаходження та розвиває навички командної взаємодії.

Вагомий внесок у розкриття ефективності інтерактивних технологій навчання зробила С. Сисоєва [7, с. 38]. Дослідниця наголошує на тому, що використання інтерактивних технологій дозволяє значно активізувати процеси засвоєння, розуміння та творчого застосування знань під час розв’язання практичних завдань. Це досягається завдяки включенню здобувачів освіти не лише в процес отримання інформації, але й у процес безпосереднього її використання у практичній діяльності.

Застосування інтерактивних технологій позитивно впливає на підвищення мотивації до самоаналізу, взаємодії та рівня залученості

здобувачів освіти до вирішення освітніх проблем, що, насамперед, стимулює їхню подальшу пізнавальну активність та спонукає до прояву нестандартного мислення. Вони також забезпечують здобувачам освіти досвід ефективної командної взаємодії, формування ціннісно-змістовних відносин із соціумом, навколишнім світом, а також із собою, сприяючи розвитку соціально-моральної комунікації, діалогічного мислення й процесів самопізнання.

Отже, вважаємо що розвиток командної взаємодії старшокласників буде ефективним якщо в освітній процес запроваджувати інтерактивні технології такі як: метод проєктів, тренінги, команди змагання які стимулюють активне обговорення питань, що виникають під час вивчення матеріалу; робота в парах, гра «Акваріум», «Два-чотири-всі разом», робота в малих групах, синтез думок під час яких учні поділяються на малі групи для виконання завдань, обміну думками і командним вирішення проблем; метод «Прес», «Обери позицію», «Зміни позицію», «Безперервна шкала думок», «Дискусія в стилі телевізійного ток-шоу», дебати які організують відкритість обговорень для розвитку навичок командної взаємодії; рольові та ділові ігри, організаційно-діяльнісні ігри, ігрове моделювання явищ, розігрування ситуацій які допомагають в розв'язуванні конкретних ситуаційних завдань, що можуть виникнути в реальному житті.

Список використаних джерел

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови : 250000 / ред. В. Т. Бусел. Київ–Ірпінь : Перун, 2005. 1728 с.
2. Волкова Н. П. Інтерактивні технології навчання у вищій школі : навч.-метод. посіб. Дніпро : Ун-т ім. Альфреда Нобеля, 2018.
3. Зінорук А. В. Теоретичні аспекти інтерактивних технологій. *Грааль науки*. 2022. № 12- 13. С. 598-591. URL: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.29.04.2022.101>.
4. Наволокова Н. П. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій (Серія «Золота педагогічна скарбниця»). Харків : «Основа, 2009. 176 с.
5. Ніколенко К. В., Корнейко Ю. М., Добростан О. В. Інтерактивні технології та їхнє застосування в мобільному навчанні : відмінності, виклики та переваги. *Академічні візі*. 2023. № 26. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10370221>.
6. Савчук В., Ройко Л. Використання інтерактивних технологій в умовах дистанційного навчання. *Synergy of knowledge : new horizons in global science*. Vancouver, 2023. С. 154–158.
7. Сисоєва С. Інтерактивні технології навчання дорослих: навч.-метод. посіб. Київ : ВД «ЕКМО», 2011. 324 с.
8. Філімонова Т. В. Використання інтерактивних технологій навчання в процесі вивчення педагогічних дисциплін майбутніми фахівцями початкової освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Т. 31, № 4. С. 190–195. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4863.4/31.214360>.
9. Ягоднікова В. В. Інтерактивні форми і методи навчання. Харків : Основа, 2009. 144 с.

Науковий керівник: Ягоднікова Вікторія Вікторівна, доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та інноваційної діяльності КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради».

Kateryna Torkina

Postgraduate Student,

Head of the Department of Educational and Scientific Training Management

Odessa Regional Academy of In-Service Education

Odessa, Ukraine

DEVELOPMENT OF TEAM INTERACTION SKILLS OF HIGH SCHOOL STUDENTS BY MEANS OF INTERACTIVE TECHNOLOGIES

Keywords: interactive, interactive technologies, team interaction, development of team interaction skills of high school students, high school students, technology.

Філімонюк Альона Сергіївна

методист науково-методичної лабораторії дошкільної освіти

кафедри дошкільної і початкової освіти

КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»

м. Одеса, Україна

**ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ УЯВИ
У ДІТЕЙ ПЕРЕДШКІЛЬНОГО ВІКУ
ЗАСОБАМИ СТОРІТЕЛІНГУ**

Ключові слова: екологізація, творча уява, сторітелінг.

Актуальність екологізації процесу розвитку творчої уяви у дітей передшкільного віку зумовлена потребою наближення особистості дитини до складного і багатогранного світу природи, а також необхідністю формування цілісного світогляду для гармонійного співіснування. У контексті дошкільної освіти це потребує впровадження нових інноваційних методів, що забезпечать не лише засвоєння знань, а й розвиток емоційного зв'язку з природою. Методологічні засади цього процесу ґрунтуються на єдності чуттєвого й раціонального пізнання, що сприяє формуванню екологічної культури, екологічної свідомості та набуттю екологічних знань у формі, доступній для життєвого досвіду дитини. Провідною технологією у цьому контексті є використання творчого підходу, зокрема сторітелінгу – як інноваційного засобу передачі інформації через створення пізнавальних та емоційно насичених історій [4, с. 3].

Поняття «екологізація» в контексті дошкільної освіти трактується як процес формування у дітей екологічної свідомості, самопізнання та екологічної культури. Уявлення про навколишній світ у цьому віці тісно пов'язане з розвитком творчих здібностей, що формуються через активну взаємодію з природним середовищем. Зокрема формуванні уяви, що дає змогу моделювати альтернативні ситуації, передбачати наслідки власних дій щодо природи. Таким чином, екологічне мислення стає не лише когнітивною категорією, а й частиною світоглядного досвіду дітей. З огляду на це, розвиток екологічної свідомості у дітей передшкільного віку (6-7 років) має особливе значення, оскільки саме в цей період